

Amatőrcsillagászat Kárpátalján

Elengedhetetlennek tartom, hogy az anyországi amatőrcsillagászok megismerjék kárpátaljai testvéreink tevékenységét, erőt merítsenek az ottani emberek kitartásából, hagyománytiszteletéből, egymás iránti szeretetéből.

Kárpátalján járva amatőrcsillagászként sokat gondoltam arra, hogy nemigen hallani az ottani amatőrökről. Szerettem volna többet megtudni róluk, felvenni a kapcsolatot velük. Elég kalandos úton jutottam el Géczi Öcsihez, a Nagyberegi líceum igazgatójához, aki az első pillanattól kezdve szívélyesen fogadott és istápolni engem. Személyében egy talpig becsületes, igaz magyar emberre leltem, áldja meg az Isten ezért. Öcsi bemu-

A szovjet időkből megmaradt refraktor

tatott a líceum fizika tanárának, Szambovovszki Jósának, aki igen sokat tesz azért, hogy a diákok megismerjék az Univerzum rejtelmait, meg sok minden mást is, de erről majd később. Első találkozásunkor vittem részükre a Vizi Péter barátom által kiadott, és felajánlott nagyméretű csillagterképeket, melyek az ukrán vámosoknak is nagyon tetszettek, így ők is kaptak egy példányt belőle. Vittem az aktuális Meteor kiadványból, és régebbi folyóiratokat, ismertetőket. Közben Péter már beszélt Mízszer Attilával, aki szintén felajánlott az MCSE-ben elfekvő, és új kiadású termékeiből. Így a legközelebbi kiutazás alkalmával már ezeket is vittem magammal. Megérkezésemkor

nagy örömmel fogadtak, nagyon örültek a sok magyar nyelvű csillagászati témájú kiadványnak. Amiből több példány került ki, azt elosztották a közeli magyar nyelvű iskolák között, többek között a beregszászi főiskolára is kerültek példányok. Beszélgetésünk közben körbekísértek a líceumban, ahol nagy meglepetésemre kisebb csodák vártak rám. A számítógépteremben, ahol Szambovovszki Jóska bemutatta az általa kiépített belső hálózatot, ahonnan a központi szerveren keresztül elérhető a természettudomány majd minden ága. Igazi meglepetést Jóska természetfotói okoztak. Lehet, hogy elfogult vagyok, de ilyen képeket eddig csak igazán profi fotósoktól láttam (de nem ilyen géppel!).

A líceumnak múzeuma is van, ahol összegyűjtötték a környék padlásairól a régiségeket, és kiállították azokat, megőrizvén az utókornak. Igen érdekesek a hajdani egyszerű, ám nagyszerű használati eszközök. A fizika szertárban megcsodálhattam a valamikor jobb időket megélt refraktort, amit anno még a kommunizmusban kapott a líceum. Sajnos mára már a gondos ápolásnak köszönhetően (nagyon karcos az objektív) használhatatlanná vált a 60/1000-es refraktor, és a több évtizedes használat során a tartozékoknak is nyoma veszett. Több szakkör is működik a líceumban, említésre méltó a kerékpáros akrobata csoport, amely már nemzetközi hírű, és a beregszászi népi motívumokat, hagyományokat őrző szövőszakkör, ahol a lányok a

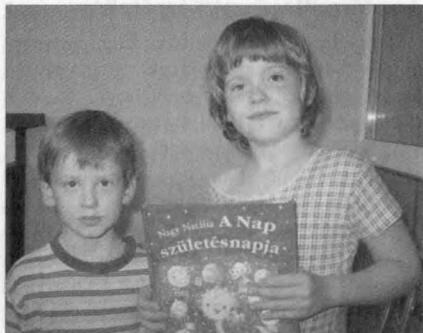
A szövőszakkör munkái

beregszászi szövéstechnikákat sajátíthatják el. A műfüves (!) kézilabdapályát már meg sem említem, Őcsiéknél ez természetes, mint ahogy az is, hogy 1400 gyerek ingyen ebédel. Hogyan csinálják, nem tudom, de öröm volt látni, hogy a semmiből egy kis csoda kerekedett, hogy a tenni akarás, az összefogás milyen hatalmas teljesítmények elérésére tudja az embert ösztökélni. Számomra újfent bizonyítást nyert, hogy nem minden a pénz (de azért jó, ha van). Mint ahogy jó lenne egy kisebb tükrös távcső is, hogy az elméletben megtanultakat, látottakat valóságban is megismerhessék. Egy jó kis magyar nyelvű csillagászati szoftver, amellyel bolyonghatnának az égen felhős időben vagy télen az arra kedvet érzők. Valamint könyvek minden mennyiségben, mert erre felé még magyar nyelvű újság is ritka, nem hogy a csillagászzal foglalkozó kiadvány. Legvégül hadd mondjak tiszta szívből köszönetet mindazoknak, akik segítettek felkutatni ezeket a csodálatos embereket. Köszönöm Mizser Attilának, Vizi Péternek, Csörgei Gábornak, továbbá Tompa Tibornak Kijevből.

Szabó László

Csillagászzal kapcsolatos versek

A nyár beköszöntével sorra érték egymást Pécssett a színes kulturális programok, többek között az Ünnepi Könyvhét rendezvényei. Kisgyermekes családapaként az egyik könyvsátor kínálatában egy nagy kék könyvre lettem figyelmes, Nagy Natália: A Nap születésnapja c. kötetére. Kicsit beleolvastam a születésnap könyvbe, amikor az egyik eladó, látván, hogy gyerekekkel vagyok, kedvesen felhívta a figyelmemet, hogy a közelben van a könyv írója. Átsétálva a csalláddal a könyvsátor másik oldalára, megpillantottam a művésznőt, amint gyerekekkel körülvéve mesélte milyen is egy izzó születésNÁPi buli...a meghívottak természetesen a bolygók, naprendszerbeli égitestek, köztük a lefogyott Hold, az üzletember *Merk úr* és a többiek... még a Sarkcsillag is.

A könyvet megvásárolva természetesen dedikáltattuk, s hazafelé felváltva vitték a gyerekek. Elalvás előtt képzeletben mi is ott voltunk a születésnap ünnepségen, s aznap este edesebb volt az álom...

Amikor becsuktam a könyvet, eszembe jutott egykori kedves verseskötetem, benne sokféle verssel: az évszakokról, gyerekekről, szüretéről, s egy nyári csillagos álomról. Utóbbi volt számomra talán a legkedvesebb vers, sokszor fel kellett olvasniuk szüleimnek. A kis kötet természetesen ma is ott áll gyermekeim könyvespolcán, s elalvás előtt, az esti mese után gyakran olvasok belőle, hogy szelídebben ringassam álomba gyerekeimet.

A könyvet Verseghy Erzsébet írta, címe: Tavaszi szél. Mivel már csak antikvárium-ban lehet beszerezni (ha lehet), szeretném megosztani a Meteor – elsősorban kisgyermekes – olvasóival régi kedves versemet, remélve, hogy talán egy esti mese után, s észlelés előtt ezzel a verssel simogatják ők is álomba kisgyermeküket.

Lénárd Csaba, Pécs

VERSEGHY ERZSÉBET: CSALI MESE

Holdvilágos nyári esten
a menny kulcsát megkerestem,
egy lajtorján égbe másztam,
elmesélem, hogy mit láttam.
Báránnyfelhőnyáj kolompolt,
csillagfának árnyán horkolt

tüzes szalmán a pásztor nap.
 Nem álmodta meg a jámbor,
 hogy nyája a csillagréten
 szétszéledve kószál régen.
 Dörmögött rám a Nagymedve,
 Fiastyúknak víg a kedve,
 mert csibéi éppen kelnek,
 csillagmorzsát csipegetnek.
 Éhes voltam, hát suttymban
 alóla két tojást loptam,
 mind a kettőt felütöttem,
 tüzes mennykőn megsütöttem.
 Holdkifliből jót haraptam,
 s rántottáival jóllakottan :
 szomjaztam a vacsorára –
 ki is ittam egy hajtásra
 a Tejutat fenekéig,
 s ballagtam az égen végig.
 Míg a sarkcsillaghoz értem,
 meg is rogyant már a térdem.
 Lábujjhegyen lopakodtam,
 csillaglámpát eloltottam.
 Göncölszekér lett az ágyam,
 benne el is szundikáltam.
 Felriadtam viradatra,
 rátekintettem a napra :
 bíbor dolmányt viselt mellén,
 alatta meg piros mellényt.
 Persze nekem több se kellett,
 egy pillanat el sem tellett,
 uccu neki futni kezdtem,
 lajtorjám is otfeledtem.
 Nyakamba vettem a lábam,
 mert loholt a nap utánam
 szélkutyáját rám uszítva,
 fújt nyüszítve és vonítva
 a dühös eb, s reám támadt,
 marcangolta a gúnyámat.
 Ki is lyukadt a zsebem tőle,
 s kipottyant a kulcs belőle.
 Nincs már kulcsom, nincs lajtorja,
 nem lehet több égi torna,
 nem lesz többé kirándulás,
 felhők közti kalandozás.
 Ez a mese csali mese,
 el ne higgye senki: te se !

A Föld Napján

Április 22-ére meghívást kaptunk a Föld Napjára, ahol is a sármos polgármester kb. húsz darab tudósítónak szerepelt, elültetett egy gondosan előkészített facsecsemétét, palántázott kicsikét, majd megsimogatta a buksi fejeket, végül jobbra el.

A kirendelt húsz darab iskolás gyerek néhány percig környezettudatosan élt és nem szemetelt, mások vidám, kékre-zöldre vert Földet rajzoltak, megint mások megnézték a távcsőben az üres Napot és a kilátástalan holnapot, majd összeverekedtek a szóróanyagának kitett valalyi Meteorokon. Soha nem volt ilyen érdeklődés lapunk iránt!

A mintegy 35 perces programmal méltó módon sikerült megünnepelni a Föld Napját, szinte kitapintható volt, milyen sokat tettünk a jövő környezettudatos társadalmáért, és még többet a globális felmelegedés ellen. Nagyon jó érzés szembesülni azzal, hogy végérvényesen vége a kirakatrendezvényeknek, immár örökre a múlté az a káros gyakorlat, hogy dekorációnak rendeljenek ki iskolásokat azért, hogy velük turbózzanak fel üres és tartalmatlan rendezvényeket. Most már az is egészen bizonyos, hogy a globális felmelegedés kellő érdeklődés híján elmarad.

Budai Edina

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó egy RR 154/1500-as kiváló képalkotású akromatikus refraktor Proxima tubusban, tubusgyűrűkkel, 2"-es Crayford-kihuzattal, 2"-es William Optics zenittükörrel. Irányár 270e Ft. Gulyás Krisztián. Tel: (20) 960 6944; email: cjkrisz@freemail.hu

Keresek használt 10x50-es Vixen Ultima binokulárt. Osvald László, tel.: (70) 284-9661